

УДК 351.777.81

І. М. Солоннікова,
аспірант, Класичний приватний університет, м. Запоріжжя

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

I. Solonnikova,
Postgraduate student of the Classic Private University, Zaporizhzhia

FORMATION OF POLITICS OF HOLIDAYS OF POPULATION ITEMS

У статті надано визначення поняттю благоустрою населених пунктів. Досліджено його складові, зокрема: раціональне використання території населеного пункту; комплекс робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території населеного пункту; санітарне очищення території; зниження рівня шуму. Представлено організаційну структуру благоустрою населеного пункту.

The article gives a definition of the concept of improvement of settlements. The research has been carried out on its components, in particular: rational use of the territory of the settlement; a complex of works on engineering protection, clearing, drainage and landscaping of the territory of the settlement; sanitary cleaning of the territory; noise reduction The organizational structure of the settlement of the populated pylon is presented.

Ключові слова: благоустрій, санітарне очищення, інженерний захист, розчищення, осушення, озеленення.

Key words: landscaping, sanitary cleaning, engineering protection, clearing, drainage, landscaping.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Останнім часом Україна потребує проведення структурних реформ, що надасть можливість досягти економічного зростання, зокрема й на регіональному рівні. Одним з головних принципів і завдань такої реформи проголошена децентралізація управління, яка повинна вирішити цілий ряд проблем, до яких належать й ті, що стосуються покращення системи благоустрою населених пунктів. Адже на сьогодні мають місце: зношеність теплових, каналізаційних, водопостачальних мереж і житлового фонду, та, як наслідок, ризик виникнення техногенних катастроф, що може призвести до порушення екологічної рівноваги, загрози здоров'ю та життю населення, порушення господарської діяльності. Але одним з основних завдань децентралізації стало створення підстав для формування фінансово незалежних територіальних громад, які матимуть можливість самостійно встановлювати на власній адміністративно-територіальній одиниці податки та збори та розпоряджатися ними на власний розсуд. Крім того, за рахунок об'єднання територіальних громад передбачалося розширення можливостей для залучення інвестицій та більш активного їх освоєння; участь у проектах державно-приватного партнерства, що надало можливість територіальним громадам укладати контракти з компаніями всіх форм власності на вигідних умовах, та, як наслідок, реалізовувати проекти модернізації та оновлення комунальної сфери. Але доцільно розглянути, в чому саме полягає політика благоустрою населених пунктів і як

вона реалізується для того, щоб виділити проблеми, які на сьогодні існують та запропонувати їх вирішення в нових умовах адміністративно-територіального устрою. Що саме й свідчить про актуальність обраної теми.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питанням благоустрою населених пунктів у рамках правового регулювання присвячено праці: Н. Льїної, Є. Пряхіна, А. Ріпенко, О. Соколовської. П. Покатаєвим розроблено теоретичні положення та надано практичні рекомендації щодо обґрунтування напрямів державної підтримки розвитку житлового будівництва в Україні. Вироблено рекомендації з удосконалення механізмів державного регулювання цієї галузі [1]. Крім того, він активно займався дослідженням проблеми здійснення громадського контролю у сфері благоустрою населених пунктів [2]. Своє дисертаційне дослідження за темою "Державне регулювання сфери благоустрою населених пунктів" присвятив О.П. Ігнатенко, який детально вивчив європейську практику державного регулювання та надав пропозиції щодо запровадження в Україні [3]. Але все ж у цьому напрямі дуже мало проведено досліджень, а сфера благоустрою потребує покращення.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті — є дослідження формування політики благоустрою населених пунктів в контексті його складових.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Аналіз законодавства в сфері благоустрою, а саме: вивчення змісту ст. 1 ЗУ "Про благоустрій населених пунктів" надає підстави зробити висновок, що під благоустроєм слід розуміти комплекс дій, що знаходяться під пильним наглядом виконавчих органів влади та місцевого самоврядування, а саме [4]:

- комплекс робіт з інженерного захисту;
- розчищення, осушення та озеленення території населеного пункту;
- соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів з покращання мікроклімату на території населеного пункту;
- санітарного очищення території;
- зниження рівня шуму тощо.

Метою благоустрою — є певні дії, що здійснюються на території населеного пункту задля раціонального її використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля [4].

Під раціональним використанням території населеного пункту слід розуміти заходи з координації діяльності суб'єктів містобудування щодо комплексного розвитку і забудови міста, поліпшення його архітектурного стану та збереження історико-культурної спадщини.

Під утриманням території в належному стані законодавець розуміє — її використання за призначенням відповідно до генерального плану населеного пункту, містобудівної документації, а також її санітарне, озеленення, збереження та відновлення об'єктів благоустрою [4].

Щодо створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля слід зазначити, що це право гарантовано Конституцією України. Отже, кожна людина (незалежно від резидентського статусу) має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. До того ж, вона має право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, і це право гарантовано державою (ст. 50 Конституції [5]). В свою чергу, на державу покладається обов'язок забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України (ст. 16 Конституції).

ЗУ "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" надає визначення безпечних умов для людини, як стану середовища життєдіяльності, при якому відсутня небезпека шкідливого впливу його факторів на неї [6].

Отже, право на безпечне навколишнє природне середовище синтезує в своїй основі ряд галузевих прав: право на екологічне благополуччя; право на стабільну екологічну обстановку; право на охорону життя і здоров'я від несприятливих природних умов і природно-антропогенних факторів; право на якісне, сприятливе, здорове навколишнє природне середовище; право на використання корисних властивостей природи для задоволення необхідних життєсвообезпечувальних фізіологічних і духовних потреб [7].

Розглянемо більш детально, кожен зі складових благоустрою населених пунктів у контексті формування державної регуляторної політики.

Стосовно комплексу робіт з інженерного захисту. Відповідно до затверджених Державних будівельних норм (далі за текстом — ДБН) В.1.1-3-97:1, метою інженерного захисту — є запобігання, усунення або зниження до допустимого рівня негативного впливу на об'єкти діючих та потенційно можливих небезпечних геологічних процесів (п. 1.1 ДБН В.1.1-3-97 [8]).

- Інженерний захист об'єктів повинен забезпечувати:
- загальну стійкість територій,
 - безпечне проживання людей;
 - надійне та безперебійне функціонування та розвиток об'єктів, а також зон відпочинку;
 - збереження заповідних зон, ландшафтів, історичних пам'яток та ін.;
 - нормативні санітарно-гігієнічні, соціальні та рекреаційні умови територій, які захищаються;
 - належне архітектурне оформлення споруд інженерного захисту;
 - економічно обгрунтоване раціональне використання земель та природних ресурсів, об'єктів з дотриманням законодавчих вимог щодо охорони навколишнього середовища. (п. 1.4 ДБН В.1.1-3-97 [8]).

Відповідно до п. 1, ст. 34 Кодексу цивільного захисту України інженерний захист територій включає:

- за наявності небезпечних геологічних, гідрогеологічних та метеорологічних явищ здійснення районування територій;
- під час розроблення генеральних планів населених пунктів урахування можливих проявів небезпечних геологічних, гідрогеологічних та метеорологічних явищ та негативних наслідків аварій;
- розроблення і здійснення заходів щодо безаварійного функціонування об'єктів підвищеної небезпеки;
- будівництво та подальше обстеження споруд, будівель, інженерних мереж і транспортних комунікацій із заданими рівнями безпеки та надійності;
- будівництво протизсувних, протиповеневих, протиселевих, протилавинних, протиерозійних інженерних споруд спеціального призначення, їх утримання у функціональному стані [9].

Стосовно розчищення, осушення та озеленення території населеного пункту. Розчищення території включає в себе комплекс робіт, зокрема: пересадку або захист зелених насаджень; розчищення майданчика від непотрібних дерев, чагарнику, корчевку пнів; зняття родючого шару ґрунту; знесення чи розібрання непотрібних будівель; від'єднання або перенесення з майданчика існуючих інженерних мереж [10].

Так, утримання зелених насаджень здійснюється відповідно до Наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України "Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України" [11]. Процес утримання об'єктів зеленого господарства включає: догляд за деревами і чагарниками, живоплотами, витками рослинами, квітниками, газонами, садовими доріжками та майданчиками, малими архітектурними формами; захист зелених насаджень від шкідників і хвороб, садіння квітів, створення газонів, видаленням окремих дерев, садіння окремих дерев, видалення аварійних дерев, санітарне очищення території об'єкта благоустрою.

Догляд за деревами і чагарниками здійснюється протягом року і включає: поливання, внесення добрив, вкриття, оприскування крон дерев, догляд за ґрунтом, боротьбу з бур'янами, обробку дупел і механічних пошкоджень, формування крон дерев і чагарників (п. 9.1, ст. 9 Наказу [11]).

Видалення зелених насаджень здійснюється здійснюється на підставі Постанови КМУ "Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах", у разі:

- будівництва об'єкта архітектури;
- знесення аварійних, сухостійних і фаутичних дерев, а також самосійних і порослевих дерев з діаметром коренової шийки не більш як 5 сантиметрів;
- ліквідації аварійної ситуації на інженерних мережах населеного пункту;
- відновлення світлового режиму в житловому приміщенні, що затіняється деревами;
- проведення ремонтних та експлуатаційних робіт в охоронній зоні повітряних ліній електропередачі, на трансформаторній підстанції і розподільному пункті системи енергопостачання, мережі водо-, теплопостачання та водовідведення, телекомунікаційній і кабельній мережі;
- досягнення деревом вікової межі;
- провадження господарської діяльності на території розсадників з вирощування декоративних дерев та кущів;
- ліквідації наслідків стихійного лиха, аварійної та надзвичайної ситуації [12].

Зняття родючого шару ґрунту здійснюється на підставі Наказу державного комітету України по земельних ресурсах "Про затвердження Порядку видачі та анулювання спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельних ділянок" [13].

Так, наприклад, при здійсненні містобудівної діяльності передбачено заходи щодо максимального збереження площі земельних ділянок з ґрунтовым і рослинним покривом. А зняття та складування родючого шару ґрунту відбувається з наступним його використанням для поліпшення малопродуктивних угідь, рекультивативі земель та благоустрою населених пунктів і промислових зон.

При знятті ґрунтового покриву здійснюється пошарове зняття і роздільне складування верхнього, найбільш родючого шару ґрунту відповідно до структури ґрунтового профілю та материнської породи.

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру здійснює державний контроль за використанням та охороною земель у частині виконання умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриву (ст. 6 Закону 14)].

На жаль, не має нормативно-правового акту, який би врегулював порядок Знесення будівель і споруд, єдиним документом, що врегулює окремі питання з цього приводу є Постанова КМУ "Деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт" [15]. Таким чином, самостійний статус робіт із знесення об'єктів будівництва законодавчо не визначений.

Важливим і обов'язковим елементом підготовки будівельного майданчика є від'єднання або перенесення існуючих інженерних мереж. В окремих випадках на підготовлюється будівельному майданчику можуть бути розташовані не тільки локальні, але і магістральні мережі електропостачання, водопроводу, фекальної та зливової каналізації, газопроводу, тепломережі, телефонізації і телебачення. Тоді до початку будівництва, вищеназвані мережі, повинні бути винесені з території забудови і прокладені за межами майданчика, щоб забезпечити безперебійне функціонування магістральних мереж [10].

Щодо санітарного очищення території як складової благоустрою населених пунктів хотілось би зазначити, що основним нормативно-правовим актом, що регулює це питання є ЗУ "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" [16]. Так, щодо підприємств, установ, організацій, громадян, які при розробленні і використанні нових технологій, проектуванні, розміщенні, будівництві, реконструкції та технічному переобладнанні підприємств; плануванні та забудові населених пунктів, каналізаційних, очисних та гідротехнічних споруд зобов'язані дотримуватися вимог санітарного законодавства (ст. 15 Закону).

Стосовно планування та забудова населених пунктів та курортів потрібно враховувати можливість створення найбільш сприятливих умов для життя та збереження здоров'я громадян.

У свою чергу, з метою попередження, виявлення, зменшення або усунення шкідливого впливу небезпечних факторів на життя та здоров'я людей, стан навколишнього природного середовища органи державної санітарно-епідеміологічної служби повинні здійснювати державний нагляд за дотриманням юридичними та фізичними особами санітарного законодавства з подальшим застосуванням до порушників заходів примусового характеру. До таких заходів належать:

- у разі виявлення факту відступу від затвердженого проекту здійснювати обмеження, тимчасову заборону або припинення будівництва, реконструкції чи розширення об'єктів;
- зупинення або припинення інвестиційної діяльності.

Крім того, особа може бути притягнута й до адміністративної відповідальності у вигляді накладення штрафу у розмірі 25 % вартості розробки, якщо юридична або фізична особа-підприємець здійснила передачу замовникові у виробництво і застосування конструкторської, технологічної та проектної документації, що не відповідає вимогам санітарних норм.

Крім того, Міністерством охорони здоров'я України видано Наказ "Про затвердження Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць" [17], який встановлює порядок: санітарного очищення територій населених місць; прибирання об'єктів благоустрою, а також об'єктів з відособленою територією, зокрема: пляжів, ринків, парків, лікувально-профілактичних закладів, кладовищ тощо.

Під санітарним очищенням територій населених місць законодавець розуміє врегулювань на законодавчому рівні раціональне та своєчасне збирання, зберігання, перевезення та видалення, надійне знешкодження,

економічно доцільну утилізацію побутових відходів і екологічно безпечне захоронення побутових відходів, що утворюються на території населеного пункту та у місцях перебування людей, відповідно до схеми санітарного очищення (п. 2.1, ст. 2 Наказу [17]).

Наказом Міністерства охорони здоров'я України "Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів" [18] закріплено обов'язковість погодження з органами санітарно-епідеміологічної служби проектно-планувальних документів, зокрема: генеральні плани міст, сільських поселень; проекти розміщення будівництва, приміських та курортних зон, планування промислових зон та вузлів; проекти окремих будівель та споруд; схеми і проекти інженерного обладнання та благоустрою (водопостачання, каналізування, санітарної очистки).

На суб'єктів господарювання покладено обов'язок щодо наявності експертного висновку органів санітарно-епідеміологічної служби у разі вибору земельної ділянки для здійснення будівництва; реалізації проектів планування і забудови населених пунктів, введенні в експлуатацію житлових будинків, промислових та інших споруд; будівель культурно-побутового призначення.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України "Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами)" [19] встановлені норми з дотримання санітарних вимог щодо охорони атмосферного повітря населених місць при розробці містобудівної документації; на стадії вибору земельної ділянки для будівництва; при проектуванні будівництва, реконструкції, розширення, технічного переозброєння чи перепрофілювання промислових і інших об'єктів та введення в експлуатацію.

Окремим нормативно-правовим актом здійснюється регулювання санітарно-епідеміологічного благополуччя у разі улаштування та експлуатації оздоровчих закладів. З метою забезпечення комфортних умов для відпочиваючих та створення безпечних умов для праці, побуту, відпочинку місцевого населення, на території зон відпочинку заборонено будівництво нових, розширення та реконструкція існуючих виробничих та інших об'єктів, що не пов'язані з обслуговуванням відпочиваючих та населення, що постійно мешкає в цій місцевості, у протилежному випадку такі об'єкти підлягають виносу за межі зон відпочинку або зміні їх виробничого профілю [20].

Щодо зниження рівня шуму як одного з елементів благоустрою населених пунктів хотілося б зазначити, що шум здійснює шкідливий та небезпечний вплив на організм людини, зокрема може спричинити нервові, серцево-судинні захворювання, порушення обмінних процесів та функціонування органів слуху, виразкову хворобу тощо.

Із загальної кількості захворювань, що перераховані вище, останнім часом значно зросла частка тих, які спричинені саме шумовим впливом. У зв'язку з цим слід звернути увагу на той факт, що протягом багатовікової еволюції людина так і не набула здатності адаптуватись до дії шуму, як і не було створено природного захисту для високочутливого та досконалого органу слуху людини від дії інтенсивного шуму.

Крім того, шум впливає на різні відділи головного мозку, змінюючи нормальні процеси вищої нервової діяльності, що спричиняє підвищену втомлюваність, знижену розумову діяльність, загальну слабкість організму, роздратованість, апатію, послаблення пам'яті, депресію тощо. Тому щороку, з розвитком промислового виробництва, будівельної діяльності виникає необхідність розробки нових заходів зниження рівня шуму, що повинно проводитися обов'язково під чітким державним контролем.

До основних внутрішніх джерел техногенного шуму в будинках різного призначення відносять технологічне і інженерне обладнання. Основними джерелами зовнішнього техногенного шуму є потоки автомобільного, рейкового, водного, повітряного транспорту, промислові підприємства їх установки, комунально-складські і транспортні підприємства, трансформаторні і газорозподільні підстанції, центральні теплові пункти, насосні і компресорні станції, будмайданчики, гаражі, автостоянки тощо. Джерелами зовнішнього біогенного шуму є стадіони, базари, майдани для мітингів, танцмайданчики, відкриті майданчики культурно-масового відпочинку, спортмайданчики, дискотеки, зоопарки, тваринницькі ферми тощо [21].

Відповідно до Державних будівельних нормативів, на території житлової забудови, промислових підприємств, ландшафтно-рекреаційних територіях і в приміщеннях, де перебувають люди, повинно здійснюватися забезпечення шумового режиму, що відповідає санітарно-гігієнічним нормам шляхом застосування містобудівних, архітектурних, об'ємно-планувальних, конструктивних, технологічних рішень та комплексу будівельно-акустичних заходів як для об'єктів, що є джерелами шуму, так і для об'єктів, що потребують захисту від шуму. До таких заходів належать: засоби звукоізоляції, звукопоглинання, екранування, віброізоляції і глушники шуму [21].

ЗУ "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" [16] на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування покладено обов'язок з відвернення та зменшення шкідливого впливу шуму, неіонізуючих випромінювань на здоров'я населення, зокрема вони повинні:

— вживати заходів щодо недопущення перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами впродовж доби у жилих будинках і прибудинкових територіях; лікувальних, санаторно-курортних закладах, будинках-інтернатах, закладах освіти, культури; готелях і гуртожитках; парках, скверах, зонах відпочинку;

— затвердити правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, щодо певних видів діяльності, які супроводжуються утворенням шуму та встановити порядок проведення салютів, феєрверків, інших заходів із використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів;

— здійснювати організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні заходи щодо попередження утворення та зниження рівнів шуму відповідно встановленим санітарним нормам (ст. 24 Закону [16]).

Затверджені Наказом "Санітарні норми допустимої гучності звучання звуковідтворюючих і звукопосилую-

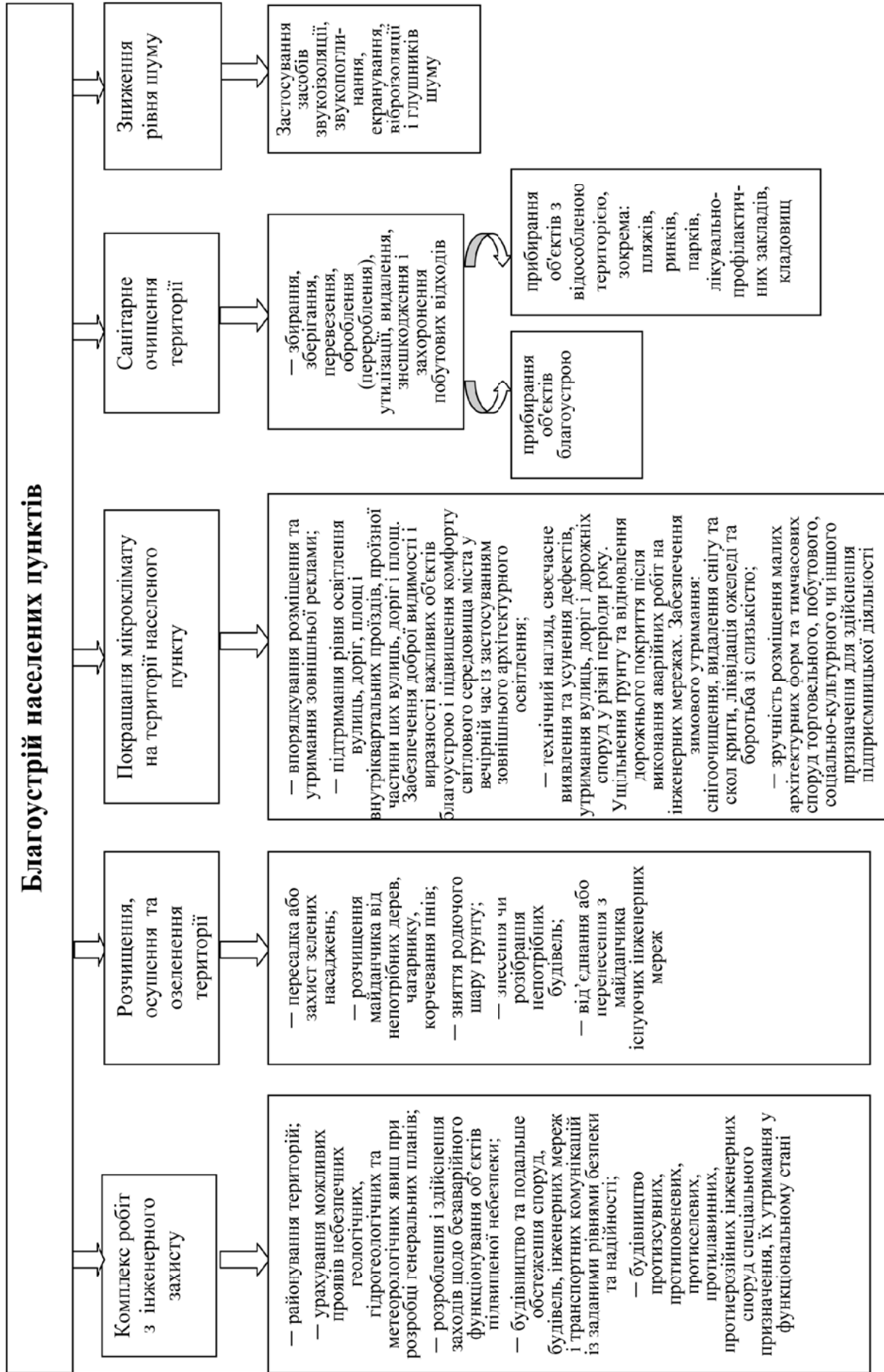

Рис. 1. Організаційна структура благоустрою населеного пункту

Джерело: удосконалено автором.

чих пристроїв у закритих приміщеннях та на відкритих майданчиках" обмежують рівні звуку, створювані звуковідтворюючими пристроями, вокально-інструментальними ансамблями, музичними групами і звукопідсилювальною апаратурою, у закритих концертних залах при проведенні естрадних концертів; в залах дискотек; в танцювальних залах будинків і палаців культури, клубів, баз і будинків відпочинку; в залах ресторанів, кафе, барів та інших підприємств громадського харчування [22].

Отже, дослідивши благоустрій як комплекс дій, можна представити його організаційну структуру (рис. 1).

ВИСНОВКИ

На сьогодні, держава обрала шлях у напрямі децентралізації управління. Саме децентралізація повинна вирішити цілий ряд проблем, до яких належать й ті, що стосуються покращення системи благоустрою населених пунктів. Одним з основних завдань децентралізації стало створення підстав для формування фінансово незалежних територіальних громад, які матимуть можливість самостійно встановлювати на власній адміністративно-територіальній одиниці податки та збори та розпоряджатися ними на власний розсуд, що дозволить спрямувати значно більшу частину коштів на вирішення проблем забудови, благоустрою території; оновлення інфраструктури міста та покращення умов перебування мешканців населених пунктів.

Досліджено складові благоустрою населених пунктів та представлено організаційну структуру благоустрою населеного пункту, яка надає можливість мати уявлення щодо механізмів реалізації цих складових.

Література:

1. Покатаєв П.С. Державна підтримка розвитку житлового будівництва в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / П.С. Покатаєв; Класич. приват. ун-т. — Запоріжжя, 2011. — 20 с.: рис. — укр.
2. Покатаєв П.С. Самоврядний контроль в системі благоустрою населених пунктів // Науково-практичний журнал "Інвестиції: практика та досвід". — 2012. — № 21. — С. 85—88.
3. Ігнатенко О.П. Державне регулювання сфери благоустрою населених пунктів. дис. ... д. наук з держ. упр.: 25.00.02 / НАДУ при Президентів України. — К., 2016. — 471 с.: рис. — укр.
4. Про благоустрій населених пунктів [Електронний ресурс]: Закон України від 6 вересня 2005 р., N 2807-IV. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/page2>
5. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30 (23 липня). — Ст. 141.
6. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення [Електронний ресурс]: Закон України від 24 лютого 1994 р., № 4004-XII. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12/print>
7. Право на безпечне для життя та здоров'я довкілля [Електронний ресурс]: офіційний сайт Форуму "Екологія и здоровье". — Режим доступу: http://childflora.org.ua/?page_id=2
8. ДБН В. 1. 1-3-97. Інженерний захист територій, будинків і споруд від зсувів та обвалів. Основні положення [Електронний ресурс]: офіційне видання Держбуд України. — К., 1998. — Режим доступу: <http://profidom.com.ua/v-1/v-1-1/1215-dbn-v-1-1-3-97-inzhenernij-zahist-teritorij-budinkiv-i-sporud-vid-zsuviv-ta-obvaliv-osnovni-polozhenna>
9. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс]: Закон України від 2 жовтня 2012 р., № 5403-VI. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/print>
10. Теличенко В.І., Технологія зведення будівель і споруд: Видання друге, перероблене і доповнене / В.І. Теличенко, О.М. Терентьев, О.А. Лапідус. — М., "Вища школа", 2004 [Електронний ресурс]: — Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/spravochnik-129-tehnologia/16.htm>
11. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 р., № 105. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06/print>
12. Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах [Електронний ресурс]: Постанова КМУ від 1 серпня 2006 р. № 1045. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1045-2006-%D0%BF>
13. Про затвердження Порядку видачі та анулювання спеціальних дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельних ділянок [Електронний ресурс]: Наказ державного комітету України по земельних ресурсах від 04.01.2005 р., № 1. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0070-05>
14. Про державний контроль за використанням та охороною земель [Електронний ресурс]: Закон України від 19 червня 2003 р., № 963-IV. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/963-15>
15. Деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт [Електронний ресурс]: Постанова КМУ від 13 квітня 2011 р., № 466. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/466-2011-%D0%BF>
16. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення [Електронний ресурс]: Закон України від 24 лютого 1994 р., № 4004-XII. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12/print>
17. Про затвердження Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 р., № 145. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0457-11>
18. Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 р., № 173. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0379-96/print>
19. Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами) [Електронний ресурс]:

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.1997 р., № 201. — Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=803>

20. Про затвердження Державних санітарних правил розміщення, улаштування та експлуатації оздоровчих закладів [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 р., № 172 — Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=5185>

21. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму [Електронний ресурс]: офіційне видання Мінрегіон України, К., 2014. — Режим доступу: <https://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=1364945&menu=1>

22. Санітарні норми допустимої гучності звучання звуковідтворюючих і звукопосилуючих пристроїв у закритих приміщеннях та на відкритих майданчиках [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства охорони здоров'я СРСР Головне санітарно-епідеміологічне управління від 07.07.1987 р., № 4396-87. — Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=4713>

References:

1. Pokataiev, P. S. (2011), "State support for the development of housing construction in Ukraine", Ph.D. Thesis, Public Administration, Klasych. pryvat. un-t, Zaporizhzhia, Ukraine.

2. Pokataiev, P. S. (2012), "Self-control in the system of improvement of settlements", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 21, pp. 85—88.

3. Ihnatenko, O.P. (2016), "State regulation of the sphere of improvement of settlements", Ph.D. Thesis, Public Administration, NADU, Kyiv, Ukraine.

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine "On the improvement of settlements", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/page2> (Accessed 10 March 2018).

5. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "Constitution of Ukraine", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 30.

6. Verkhovna Rada of Ukraine (1994), The Law of Ukraine "On Ensuring Sanitary and Epidemic Safety of the Population", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12/> (Accessed 10 March 2018).

7. Ecology and health (2018), "The right to a safe environment for life and health", available at: http://childflora.org.ua/?page_id=2 (Accessed 10 March 2018).

8. Derzhbud Ukrainy (1998), "DBN V.1.1-3-97. Engineering protection of lands, buildings and structures from landslides and landslides. Substantive provisions", available at: <http://profidom.com.ua/v-1/v-1-1/1215-dbn-v-1-1-3-97-inzhenernij-zahist-teritorij-budinkiv-i-sporud-vid-zsuviv-ta-obvaliv-osnovni-polozhenna> (Accessed 10 March 2018).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), "Code of Civil Protection of Ukraine", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/> (Accessed 10 March 2018).

10. Telychenko, V.I. Terent'iev, O.M. and Lapidus, O.A. (2004), Tekhnolohiia zvedennia budivel' i sporud [The technology of construction of buildings and structures], Vyscha shkola, Moscow, Russia.

11. Ministry of Regional Development and Construction of Ukraine (2006), Order "On Approval of the Rules for the Maintenance of Green Plants in the Settlements of Ukraine", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06/> (Accessed 10 March 2018).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2006), "On approval of the procedure for the removal of trees, shrubs, lawns and flower beds in settlements", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1045-2006-%D0%BF> (Accessed 10 March 2018).

13. State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography & Cadastre (2005), "On Approval of the Procedure for Issuance and Cancellation of Special Permits for the Removal and Transfer of Soils (Fertile Soil) of Land Plots", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0070-05> (Accessed 10 March 2018).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "On state control over the use and protection of land", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/963-15> (Accessed 10 March 2018).

15. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), "Some questions of the implementation of preparatory and construction work", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/466-2011-%D0%BF> (Accessed 10 March 2018).

16. Verkhovna Rada of Ukraine (1994), The Law of Ukraine "On ensuring the sanitary and epidemic well-being of the population", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12/> (Accessed 10 March 2018).

17. Ministry of Healthcare of Ukraine (2011), "On Approval of State Sanitary norms and rules of maintenance of territories of inhabited places", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0457-11> (Accessed 10 March 2018).

18. Ministry of Healthcare of Ukraine (1996), "On Approval of State Sanitary Rules for Planning and Development of Human Settlements", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0379-96/> (Accessed 10 March 2018).

19. Ministry of Healthcare of Ukraine (1997), "State sanitary rules for the protection of atmospheric air of populated areas (from pollution by chemical and biological substances)", available at: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=803> (Accessed 10 March 2018).

20. Ministry of Healthcare of Ukraine (1996), "On Approval of State Sanitary Rules for the placement, arrangement and operation of health establishments", available at: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=5185> (Accessed 10 March 2018).

21. Ministry of Regional Development of Ukraine (2014), "DBN V.1.1-31: 2013 Protection of territories, buildings and structures from noise", available at: <https://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=1364945&menu=1> (Accessed 10 March 2018).

22. Ministry of Healthcare of USSR (1987), "Sanitary norms of the permissible sound level of sound reproducing and acoustic devices in indoor and outdoor areas", available at: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=4713> (Accessed 10 March 2018).

Стаття надійшла до редакції 14.03.2018 р.